

Sygn. akt III AUa 1236/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Małgorzata Pasek (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016 r. w Lublinie

sprawy E. O.

z udziałem zainteresowanego (...) Spółki z o.o. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddziałowi w W.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji E. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 18 września 2015 r. sygn. akt VIII U 1649/14

I. oddala apelację;

II. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie na rzecz radcy prawnego G. P. kwotę 135 (sto trzydzieści pięć) złotych podwyższoną o należny podatek od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu E. O. w postępowaniu apelacyjnym.

Barbara Hejwowska Elżbieta Czaja Małgorzata Pasek

Sygn. akt III AUa 1236/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. stwierdził, że E. O. od 1 listopada 2013 roku nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) Sp. z o.o.

W złożonym od tej decyzji odwołaniu E. O. domagała się jej uchylenia podnosząc, że ZUS wadliwie uznał, że umowa o pracę zawarta z (...) Spółką z o.o. była nieważna i w konsekwencji nie została objęta ubezpieczeniem społecznym oraz odmówiono jej wypłaty zasiłku chorobowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 18 września 2015 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie (pkt I) oraz przyznał radcy prawnemu G. P. od Skarbu Państwa kwotę 60 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, powiększoną o należny podatek od towarów i usług (pkt II).

Swoje rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych oraz ich ocenie prawnej.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością powstała w 2007 roku ma siedzibę w W. przy ulicy (...). Posiada także swoje biuro w P. przy ulicy (...). Prezesem zarządu spółki jest Ł. M., a jej współnikiem K. P.. Przedmiotem działalności spółki miało być stworzenie kilku dużych portali internetowych dotyczących szukania pracy, portalu społecznościowego oraz produkcja tzw. CV- organizatorów ułatwiających poszukiwanie pracy. Portale te istnieją w Internecie, jednak nie przynoszą żadnych dochodów.

E. O. w dniu 1 listopada 2013 r. zawarła umowę o pracę z (...) spółką z o.o. z siedzibą w W., reprezentowaną przez prezesa zarządu Ł. M.. Wnioskodawczyni została zatrudniona w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku koordynatora realizacji projektowych. Ustalono, że miejscem wykonywania pracy będzie biuro zlokalizowane w W. przy ul. (...) oraz miejsce właściwe zgodnie z potrzebami realizacji projektowych, a wynagrodzenie zostało określone na kwotę 3.700 zł brutto. W tym czasie skarżąca nie wiedziała o tym, że jest w ciąży.

Do jej zakresu obowiązków miało należeć pozyskiwanie nowych partnerów handlowych, koordynowanie prac projektowych, przygotowywanie projektów inwestycyjnych, nadzorowanie obsługi biurowo – administracyjnej, opracowanie strategii promocyjno – marketingowej oraz przygotowywanie materiałów do pozyskiwania kapitału. W szczególności wnioskodawczyni miała zająć się pozyskiwaniem środków finansowych, tj. sponsorów, dotacji na realizację projektu spółki, który miał polegać na stworzeniu strony internetowej – portalu pracy kojarzącego pracowników i pracodawców. W szczególności środki te miały być przeznaczone na wynagrodzenia dla informatyków, którzy uaktualnialiby ten portal.

E. O. począwszy od 3 lub 4 listopada 2013 r. przebywała w pomieszczeniu biurowym znajdującym się w P. przy ul.(...). Znajdowało się tam biurko, komputer, drukarka i skaner.

K. P. jest właścicielem kilku nieruchomości w P. i w ramach prywatnej działalności, niezwiązanej z działalnością spółki (...), zajmował się wynajmem lokali w celach noclegowo – kwaterunkowych.

Wnioskodawczyni w dacie podpisywania umowy o pracę mieszkała w Z., tj. około 80 km od W. i uzgodniła z K. P., że będzie wynajmować od niego pokój. Skarżąca pomagała K. P. w jego działalności związanej z wynajmem lokali, zajmowała się administracją tych lokali, zbierała czynsz za wynajmowane pokoje.

W tym czasie, gdy została zawarta umowa o pracę z odwołującą, spółka (...) nie przynosiła żadnych dochodów. Wynagrodzenie za pracę wnioskodawczyni otrzymywała od K. P., który wypłacał je z własnych środków.

Spółka(...) zleciła spółce(...) Sp. z o.o. opracowania dokumentacji w postaci wniosku o dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa (...). W tym celu w dniu 15 stycznia 2014 r. w W. pomiędzy (...) Sp. z o.o., a (...)Spółką z o.o. w K. zawarto umowę, której przedmiotem miało być doradztwo oraz przygotowanie wniosku z kompletem załączników o pozyskanie funduszy strukturalnych i opracowanie studium wykonalności dla zadań inwestycyjnych spółki(...) Sp. z o.o. w ramach wybranego wspólnie Programu. Wnioskodawczyni uczestniczyła przy podpisywaniu tej umowy oraz miała być koordynatorem całej realizacji tego wniosku. Miała również dostarczać

potrzebne dokumenty, tj. analizy i sprawozdania finansowe, uszczegółowienie zakupów, które miała być dokonywane za pieniądze unijne.

W okresie od 10 grudnia 2013 r. do 29 maja 2014 r. E. O. była zatrudniona na 1/2 etatu w(...) z siedzibą w P.. Jej czas pracy był ruchomy w zależności od potrzeb firmy, pracowała po 4 godziny od poniedziałku do piątku pomiędzy godziną 10:00, a 19:00.

Wnioskodawczyni została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od dnia 1 listopada 2013 r., jako osoba zatrudniona u płatnika (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/2 etatu, jednakże dokument zgłoszeniowy ZUS(...)został sporządzony i dostarczony do ZUS przez płatnika w dniu 11 marca 2014 r., tj. po ustawowym terminie 7 dni. Ponadto dokumenty rozliczeniowe ZUS (...) za pracownika za okres 11/2013 – 03/2014 sporządzono jednego dnia, tj. 31 marca 2014 r., podczas gdy płatnika obowiązuje miesięczny charakter rozliczeń następujący z dołu po przepracowanym przez pracownika miesiącu. Nie odnotowano żadnej wpłaty z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Stan faktyczny w sprawie Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentacji pracowniczej wnioskodawczyni oraz częściowo na podstawie zeznań E. O., przedstawiciela zainteresowanej (...)i zeznań świadków: E. Z. i K. P..

Sąd pierwszej instancji pominął dowód z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków G. R., J. S. oraz M. J., gdyż w ocenie Sądu nie mogą one stanowić dowodu na okoliczność wykonywania przez wnioskodawczynię pracy w ramach stosunku pracy. Wprawdzie świadkowie potwierdzili, że widywali odwołującą w biurze, ale były to sporadyczne sytuacje. Poza faktem, że odbierała od nich czynsz nie potrafili wskazać, na czym faktycznie miałyby polegać jej prace i jakie czynności wykonywała, ani nawet, w jakiej firmie była zatrudniona. Sama obecność odwołującej w biurze nie jest wystarczającym potwierdzeniem na wykonywanie pracy.

Oceniając dowody z zeznań wnioskodawczyni, przedstawiciela zainteresowanej(...)oraz świadków K. P. i E. Z. Sąd uznał twierdzenia wskazanych osób za wiarygodne jedynie w tej części, w jakiej nie pozostawały one w sprzeczności wobec pozostałych zebranych dowodów. Analiza zgromadzonego materiału dowodowego uprawniała bowiem w niniejszej sprawie do poczynienia konkluzji, że celem przeważającej części zeznań składanych w toku postępowania było przeforsowanie przed Sądem korzystnej dla wnioskodawczyni wersji.

W ocenie Sądu Okręgowego Ł. M. i świadek K. P. nie wykazali rzeczywistej potrzeby zatrudnienia ubezpieczonej. Nieprzekonujące jest twierdzenie świadka K. P., iż potrzebował pracownika, który miałby za zadanie pozyskiwać środki finansowe na realizację projektów spółki. Gdyby stanowisko pracy stworzone dla skarżącej było niezbędne, świadek poszukałby innej osoby do świadczenia pracy na jego rzecz. Zdaniem Sądu, brak było ekonomicznego uzasadnienia zatrudnienia E. O., w sytuacji, gdy przychody firmy nie pozwalały na wypłatę wynagrodzenia w wysokości 3.700 zł brutto. Nadto gdyby praca zainteresowanej była rzeczywiście niezbędna, to zainteresowany i świadek zatrudniliby nową osobę w miejsce odwołującej.

Sąd nie uznał za wiarygodnych zeznań wnioskodawczyni, że rzeczywiście była zainteresowana wykonywaniem pracy w ramach umowy o pracę i że pracę tę faktycznie wykonywała. Skarżąca nie wykazała faktu świadczenia pracy na rzecz płatnika składek przedłożonymi projektami dokumentów. Szczególne wątpliwości budzi „Opracowanie (zestawienie) źródła pozyskiwania środków za pośrednictwem tzw. aniołów biznesu”, w którym jako dzień sporządzenia powyższego dokumentu wskazano dzień 20 listopada 2014 r. Z uwagi, bowiem na fakt, iż wnioskodawczyni od dnia 30 stycznia 2014 r. była niezdolna do pracy dokument ten należało uznać za nieodzwierciedlający faktycznego stanu rzeczy. Odnośnie pozostałych dokumentów, według Sądu nie dostarczyły one wiarygodnych informacji co do tego, kto je sporządził – na pierwszej stronie zawierały jedynie informacje, że dany dokument sporządziła E. O.. Ponadto na dokumentach tych brak jest pieczęci pracodawcy.

Zdaniem Sądu okoliczności te sprawiły, że wskazanych dokumentów nie można było traktować jako wiarygodnych dowodów wskazujących na realizowanie przez wnioskodawczynię obowiązków wynikających z zawartej umowy o pracę.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że umowa z dnia 15 stycznia 2014 r., przy podpisaniu której uczestniczyła odwołująca stanowi dokument prywatny, a zatem jego moc dowodowa jest ograniczona. Zgodnie z przepisem art. 245 k.p.c. stanowi jedynie dowód tego, że osoby które ją podpisały złożyły oświadczenie danej treści. Nie jest jednakże wystarczająca dla ustalenia, że ubezpieczona rzeczywiście wykonywała zatrudnienie w ramach zawartej umowy o pracę.

Ponadto konfrontacja zeznań skarżącej, Ł. M. i świadka K. P. z treścią zebranych w sprawie dokumentów, zwłaszcza pisma z dnia 11 sierpnia 2015 r. sporządzonego przez (...)w P., doprowadziła Sąd do konkluzji, że zeznania w/w osób w znacznej mierze nie były zgodne z prawdą. Z treści tego dokumentu wynika wyraźnie, że wnioskodawczyni była zatrudniona na 1/2 etatu w w/w Agencji w okresie od 10 grudnia 2013 r. do 29 maja 2014 r. (od 30 stycznia 2014 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim) oraz, że jej czas pracy był ruchomy w zależności od potrzeb firmy i pracowała po 4 godziny od poniedziałku do piątku pomiędzy godziną 10:00, a 19:00. Jednocześnie skarżąca zeznała, że w firmie (...) Sp. z o.o. pracowała od godziny 8:00 do 12:00. Okoliczność tę potwierdził także Ł. M. oraz świadek K. P..

W ocenie Sądu Okręgowego faktycznym celem zawarcia umowy o pracę z dnia 1 listopada 2013 r., która rzekomo miała mieć swój początek w dniu wolnym od pracy tj. 1 listopada 2013 r., nie było wcale świadczenie pracy przez E. O., lecz wyłącznie stworzenie pozorów zatrudnienia w celu objęcia jej, jako pracownika ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym, niezbędnymi do uzyskania świadczeń zdrowotnych oraz świadczenia w postaci zasiłku chorobowego.

Umowa o pracę jako pozorna, a zatem nieważna, nie doprowadziła do nawiązania stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p., nie zostały więc spełnione ustawowe przesłanki objęcia E. O. obowiązkowymi ubezpieczeniami wynikającymi z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie oraz przyznał pełnomocnikowi wnioskodawczyni ustanowionemu z urzędu wynagrodzenie na podstawie § 11 ust. 2 w związku z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.).

Apelację od powyższego wyroku w zakresie pkt I wniosła E. O., reprezentowana przez fachowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1) naruszenie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

- art. 233 § 1 k. p. c. poprzez dokonanie wybiórczej, dowolnej i niepełnej oceny faktów i dowodów ujawnionych w sprawie, w szczególności poprzez uznanie, że wnioskodawczyni nie wykonywała obowiązków pracowniczych zgodnie z zawartą umową o pracę w dniu 1 listopada 2013 r., a jej zawarcie miało na celu obejście prawa;
- art. 227 k.p.c. poprzez:
 - a) pominięcie zeznań świadków G. R., J. S., M. J. i przyjęcie przez Sąd, że zeznania tych osób nie mogą stanowić dowodu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy przez odwołującą, bowiem zdaniem Sądu samo przebywanie skarżącej w biurze nie jest wystarczającym potwierdzeniem na wykonywanie przez nią pracy;

b) przyjęciu, że nierzetelne wypełnianie przez pracodawcę ciężących na nim obowiązków, brak zawarcia umowy na okres próbny, bądź określony, zbyt wysoka gaża, świadczą o nierzeczywistym realizowaniu umowy o pracę przez wnioskodawczynię, a nawet wręcz o jej pozorności;

c) niedanie wiary zeznaniom odwołującej, iż rzeczywiście wykonywała pracę w ramach stosunku pracy, a następnie uznanie, iż możliwym jest, że pracę w postaci załączonych do sprawy plików zostały wykonane przez zainteresowaną,

2/ naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez ich błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie:

- art. 83 § 1 zd. 1 k.c. poprzez uznanie, iż odwołująca podpisując umowę o pracę ze spółką (...) Sp. z o.o. złożyła oświadczenie woli dla pozorów, gdyż faktycznie pracy na rzecz zainteresowanego nie wykonywała i nie miała zamiaru jej wykonywać, zaś jedynym celem zawartej umowy o pracę było nie świadczenie pracy, a uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku macierzyńskiego;

- art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 w związku z art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585) poprzez odmowę uznania, że E. O. powinna podlegać ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) Spółce z o.o. od 1 listopada 2013 roku.

Podnosząc powyższe zarzuty apelująca wniosła o zmianę wyroku i decyzji ZUS i uznanie, że podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) Sp. z o.o. od dnia 1 listopada 2013 roku oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania, w tym kosztów z tytułu zastępstwa procesowego za pierwszą i drugą instancję według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest niezasadna i podlega oddaleniu.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy zawarta między E. O., a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. umowa o pracę, kreująca stosunek pracy od dnia 1 listopada 2013 r., miała charakter pozorny w rozumieniu art. 83 § 1 k.c.

Art. 83 § 1 k.c. określa czynność prawną pozorną jako oświadczenie woli złożone drugiej stronie, które musi być złożone tylko dla pozorów, a jego adresat musi mieć tego świadomość (zgadzać się na dokonanie czynności prawnej dla pozorów), przy czym przesłanki te muszą wystąpić łącznie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że przedmiotowa umowa o pracę zawarta została pomiędzy stronami dla pozorów, gdyż przy składaniu oświadczeń woli obie strony miały świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy na rzecz(...) spółki z o.o. w W., a pracodawca nie będzie korzystać z pracy E. O..

Za niezasadny uznać należy, zawarty w apelacji zarzut przekroczenia przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny dowodów, bowiem skuteczna obrona stanowiska skarżącej w tym zakresie wymagałaby wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego oraz brak jest wszechstronnej oceny wszystkich istotnych dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1998 r. II UKN 151/98 – OSNAPiUS 1999/15/492; z 4 lutego 1999 r. II UKN 459/98 – OSNAPiUS 2000/6/252; z 5 stycznia 1999 r. II UKN 76/99 – OSNAPiUS 2000/19/732). Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie

sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok S N z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00 LEX nr 56906).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy należycie wyjaśnił sprawę, a przeprowadzona ocena dowodów jest prawidłowa i odpowiada powyższym kryteriom. Apelacja nie wykazuje uchybień w rozumowaniu Sądu, które podważałyby prawidłowość dokonanej oceny. Naruszenie zasad swobodnej oceny dowodów nie może polegać na przedstawieniu przez stronę alternatywnego stanu faktycznego, a tylko na podważeniu przesłanek tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna – czego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, skarżąca nie uczyniła.

Zasadnie Sąd Okręgowy uznał, że zeznania świadków: G. R., J. S. i M. J. nie wskazują na wykonywanie pracy przez skarżącą na rzecz zainteresowanej spółki. Zauważyć należy, że świadkowie ci nie mieli pogłębionej wiedzy odnośnie charakteru obowiązków ubezpieczonej, zeznali jedynie, że widywali ją w spornym okresie w biurze K. P., przy ul. (...)w P.. Nie potrafili wskazać w sposób jednoznaczny, kto był pracodawcą wnioskodawczyni. Co więcej, z uwagi na czynności, jakie wykonywała w ich obecności E. O. (pobieranie czynszu za pokoje wynajmowane świadkom przez K. P., wymiana pościeli w tych pokojach) przypuszczali oni, że pracodawcą skarżącej był K. P.. Świadkowie J. S. i M. J. nie mieli żadnej wiedzy odnośnie spółki i charakteru jej działalności, a wiedza świadka G. R. w tym zakresie była nikła.

Sąd Okręgowy zasadnie nie dał wiary zeznaniom stron i świadka K. P., jakoby wnioskodawczyni wykonywała pracę na rzecz spółki w spornym okresie. Do zadań skarżącej należeć miało, zgodnie z zakresem obowiązków: pozyskiwanie nowych partnerów handlowych, koordynowanie prac projektowych, przygotowywanie projektów inwestycyjnych, nadzorowanie obsługi biurowo – administracyjnej, opracowanie strategii promocyjno – marketingowej oraz przygotowywanie materiałów do pozyskiwania kapitału. Tymczasem efekty działalności wnioskodawczyni były znikome. Istotnie spotkała się dwukrotnie w imieniu spółki(...) z E. Z., pełnomocniczką (...)spółki z o.o. w K., z którą spółka(...) nawiązała współpracę w celu pozyskania środków unijnych. W wyniku powyższych spotkań nie doszło jednak do złożenia wniosku o dofinansowanie, gdyż świadek nie mogła w późniejszym czasie nawiązać żadnego kontaktu z wnioskodawczynią. Z zeznań świadka K. P. wynika, że przedmiotowego wniosku nie złożono, gdyż nie został przygotowany. Jednocześnie świadek stwierdził, że kwesta uzyskania dofinansowania dla spółki „nie jest nagląca”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie stwierdzano, że przy ocenie pozorności umowy o pracę racjonalność zatrudnienia, potrzeba zatrudnienia pracownika są przesłankami istotnymi dla oceny ważności umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego z 2 lutego 2000 r., II UKN 359/99, OSNP 2001/ 13/ 447, z 17 marca 1998 r., II UKN 568/97, OSNP 1999/5/187). Powyższe ustalenia zasadnie poddają w wątpliwość istnienie konieczności zatrudnienia przez spółkę(...) pracownika na czas nieokreślony do realizacji zadań, których realizacja w istocie nie stanowiła priorytetu dla spółki. Zauważyć przy tym należy, że w przeszłości spółka nie zatrudniała pracowników. Nadto ilość pracy wykonywanej przez skarżącą nie mogła być duża także i z tego względu, że po udaniu się E. O. na zwolnienie lekarskie, a następnie urlop macierzyński, nie zaistniała konieczność zatrudnienia innego pracownika na jej miejsce.

Wytworzone dokumenty, obrazujące nakład poczynionej przez wnioskodawczynię pracy na rzecz spółki, tj. umowa z (...)spółką z o.o. w K., projekt biznes planu dla spółki (...) oraz trzy opracowania, w świetle całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego, nie stanowią w ocenie Sądu Apelacyjnego wiarygodnego dowodu na okoliczność wykonywania pracy u zainteresowanej spółki w spornym okresie. Skarżąca nie wykazała, że dokumenty te - oprócz umowy ze spółką(...)- powstały w okresie świadczenia przez nią pracy. Co więcej, jeden z powyższych dokumentów, tj. „opracowanie (zestawienie) źródła pozyskiwania środków za pośrednictwem tzw. aniołów biznesu”, nosi datę 20 listopada 2014 r., kiedy to wnioskodawczyni przebywała na urlopie macierzyńskim.

Okoliczność, że E. O. regularnie w spornym okresie przebywała w biurze przy ul. (...)w P., nie przemawia wbrew stanowisku skarżącej za uznaniem, że świadczyła wtedy pracę na rzecz spółki (...)Zarówno świadkowie, w tym K. P., jak i sama wnioskodawczyni zeznali, że w spornym okresie znaczną część czasu spędzanego w biurze przeznaczała na sprawy związane z administrowaniem lokalami należącymi do K. P.. Pobierała czynsz, wymieniała pościel w pokojach,

spotykała się z najemcami. Nie były to czynności, określone w zakresie obowiązków wnioskodawczyni jako pracownika zainteresowanej spółki na stanowisku koordynatora realizacji projektowych. Z zeznań świadka K. P. wynika wprost, że od pewnego momentu skarżąca zajmowała się wyłącznie administrowaniem jego lokali.

Ponadto należało zwrócić uwagę na fakt, iż równolegle w spornym okresie wnioskodawczyni zatrudniona była u innego pracodawcy, w wymiarze 1/2 etatu, w godzinach od 10 do 19.00, przy czym czas jej pracy był ruchomy w zależności od potrzeb firmy. Powyższe prowadzi do wniosku, że czynności, jakie wykonywała skarżąca na rzecz zainteresowanej spółki, miały szczerkowy, sporadyczny charakter i brak było w nich elementu ciągłości świadczenia obowiązków pracowniczych na rzecz tej spółki.

Dokumentacja pracownicza, przedłożona w sprawie, nie stanowi wystarczającego dowodu na to, że przedmiotowa umowa miała niezbędne cechy umowy o pracę. Spełnienie warunków formalnych zatrudnienia w postaci sporządzenia umowy o pracę, zgłoszenia do ubezpieczenia (w tym przypadku uczynione ze znaczną zwłoką), nie jest wystarczające do przyjęcia, że doszło do powstania pomiędzy stronami stosunku pracy. Konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy i to czyniły. W orzecznictwie przyjmuje się, że nie może być tolerowana sytuacja, w której osoba zainteresowana w uzyskaniu świadczeń z ubezpieczenia społecznego, do których nie ma tytułu, z pomocą płatnika składek wytwarza dokumenty służące wyłącznie do tego celu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 maja 2006 r. III UK 32/06 LEX nr 957422).

W sprawie niniejszej wszystkie okoliczności potwierdzają zasadność stanowiska Sądu Okręgowego, iż umowa o pracę zawarta pomiędzy wnioskodawczynią, a zainteresowaną spółką była czynnością pozorną. Sąd ten niewadliwie przypisał stronom zamiar nawiązania pracowniczego stosunku ubezpieczenia społecznego bez rzeczywistego wykonywania umowy o pracę. Przy czym obie strony miały świadomość jej pozorności. Tymczasem jedynie z nawiązaniem stosunku pracy wiążą się różne konsekwencje, do których między innymi należy podleganie obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu. Tytułem takiego obowiązkowego ubezpieczenia, zarówno emerytalno-rentowego na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 121), jak i chorobowego na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy oraz wypadkowego (art. 12 ust. 1 powołanej ustawy), jest bowiem zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy pozostawanie w stosunku pracy. Na podstawie art. 13 pkt 1 cytowanej ustawy, ubezpieczenie trwa od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Podleganie ubezpieczeniu wynika zatem z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę (wyrok SN z dnia 19 października 2007 r. sygn. akt II UK 56/07, LEX nr 376433). W świetle ustalonego stanu faktycznego, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie sposób uznać, że zostały naruszone przepisy prawa materialnego, o jakich mowa w apelacji.

W sytuacji, gdy materiał dowodowy sprawy wyraźnie wskazuje na to, iż strony umowy od początku nie zamierzały realizować tejże umowy, stwierdzić należało, że zawarta umowa jako pozorna była od początku nieważna, a stron nie łączył stosunek pracy.

Konsekwencją ustalenia, iż stron nie łączył stosunek pracy w związku z zawartą umową o pracę, jest przyjęcie, że E. O. nie spełniła warunków do objęcia jej ubezpieczeniami określonymi w powołanych przepisach.

Zaskarżony wyrok oddalający odwołanie jest zatem prawidłowy i musi się ostać, apelacja nie zawiera zaś żadnej argumentacji przemawiającej za uwzględnieniem wniesionego środka zaskarżenia.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 385 k.p.c., jak w sentencji.

Orzeczenie w przedmiocie przyznania pełnomocnikowi wnioskodawczyni ustanowionemu z urzędu wynagrodzenia uzasadniają przepisy § 12 ust. 1 pkt 2 w związku z § 11 ust. 2 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 490), które znajdują zastosowanie z uwagi na treść § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października

2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2015 r., poz. 1805).

Barbara Hejwowska Elżbieta Czaja Małgorzata Pasek